

ДОПУЊАВАЊЕ ШКОЛСКЕ ЛЕГИСЛАТИВЕ

Закони о просветној инспекцији и основној и средњој школи у процедури

У току је допуњавање законског оквира за реформу система образовања, процес који неоправдано дуго траје, делом и због тога што просветне и законодавне власти нису довршиле законски оквир да се овај процес успешно оконча. За разлику од сектора универзитетског образовања који је уобличен у складу са Болоњским процесом и Законом о високом образовању који је претрпео неколико измена, делом и под притисцима стручне јавности и корисника система и који је и због тога добио релативно високу оцену за учињено, део који се односи на највећи део система – основно и средње образовање и даље чека Закон о основној, односно Закон о средњој школи. У том односу снага боље су прошли чак и предшколци и запослени у ученичком и студентском стандарду који су добили **lex specialis** законе којима су ови сектори законски уоквирени и „покривени“.

Закони о основној и средњој школи очигледно су чекали доношење Стратегије о развоју образовања како би на основу предлога стручне и друге јавности српски парламентарци донели и ове законе и тиме одредили смер реформе у сектору основног и средњег образовања. Иако су се и у протеклом периоду доносиоци одлука заклињали у искрене намере да поправе материјални положај и услове рада у „делатности од посебног друштвеног интереса“, то нису успели да отправе и адекватним друштвеним издвајањем за ову делатност, већ је напротив, издвајање било све мање и тренутно износи свега **3,1%** БДП из републичког буџета и **0,5%** БДП из буџета локалних самоуправа, бар по рачуницама синдиката и макроекономским пројекцијама из Закона о буџету, док је по речима ресорног министра ово издвајање веће и износи око **4,5%**. Где се изгубила разлика од готово цео проценат БДП, то само зна ресорни министар и локални финансијски моћници. Нешто смо, ипак, склонили веровању да је прва рачуница тачна, а друга у функцији политичке реторике, као уосталом и најава да ће се држава залагати да се степен финансирања образовања подигне на **6%** БДП.

Јасно је једно – да и поред Стратегије, и поред нових закона, није могуће осигурати квалитетније образовање, нити унапредити његову социјалну димензију, бесплатне уџбенике и бесплатно школовање за све и на свим нивоима, уколико држава не „одреши каиш“ и издвоји већи део „националног колача“ за образовање. Без тога биће недостижни и циљеви већег обухвата маргинализованих група бесплатним образовањем, рад у једној смени, већи проценат пунолетних грађана обухваћених универзитетским образовањем, смањење броја неписмених, пројекат родитељ-учитељ, школовање за посао, не за биро за незапослене, безбедност ученика и запослених, стручни и компетентни наставници, педагошке асистенте и друго о чему смо више пута и досад писали.

Овај пут желимо да поздравимо намеру законопредлагача да уведе реда у ефикаснију контролу свих образовних установа, а нарочито оних који су досад били недодирљиви – високошколских (високих школа, факултета и универзитета) који су се сакривали плаштом аутономије који може једино да се односи на универзитете, а не и на факултете и високе школе. Решење видимо у новом Закону о просветној инспекцији, на чијој је припреми отпочео поступак и за који се очекује да буде усвојен у наредној **2013.** години. Закони о основној и средњој школи требали би бити донети ускоро.

Елем, Закон о просветој инспекцији, неопходан и због чињенице да је Србија једина држава у региону која, засад, нема овај закон, који би требао избрисати сада постојећу поделу просветних инспектора задужених за основно и средње образовање и инспектора за високо образовање. И не само то, тиме би се смањио хаос у универзитетском образовању, нарочито у раду тзв. истурених одељења, од којих многа послују на начин да крше и сада важећи Закон и раде без акредитација, производећи, на тај начин, велик број лажних диплома.

Синдикат радника у просвети Србије поздравља и најављену новину да се поново обједини инспекцијска служба и изузме из патроната локалних самоуправа – градских и општинских. Новим Законом инспекције ће се вратити тамо где припадају – под ингеренције Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Досадашњи патронат локалних самоуправа над просветном инспекцијом производио је, у принципу, велик број непотребних спорова и доводио до великог броја изгубљених судских спорова, па самим тиме и до блокада школа, које су изгубиле спорове због лоших одлука просветних инспектора и утицаја локалних самоуправа на те инспекторе. У току је низ јавних расправа о преднацрту Закона о просветној инспекцији, које ће, надамо се, донети нов квалитет у законитости рада установа образовања, док су закони о основној и средњој школи углавном довршени и чекају скупштинску процедуру.

Београд, **04.12.2012.** год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

